

Dabas aizsardzības pārvalde

Gūdu klintis

Publicēts: 13.11.2020.

Foto: V.Indrēvica

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [Gaujas Nacionālajā parkā](#).

Kods: LV0440630

Administratīvais iedalījums: Pārgaujas novads, Straupes pagasts

Ministru Kabineta noteikumi:

[Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Pārvalde:

sākot ar 2011.gada 1.februāri, aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošās tiešās pārvaldes iestādes Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Vidzemes reģionālā administrācija](#).

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Gaujavas zemienē, Gaujas senlejas nogāzē, upes labajā krastā.

Dabas pieminekli veido vidējā devona Živetas stāva Gaujas svītas smilšakmeņu, vietām arī mālaino nogulumu, atsegumi Gaujas

augstajā pamatkrastā. Krāšņās smilšakmeņu klintis atrodas pie Gaujas, kā arī pamatkrasta nogāzē gar palieni un vecupēm. Sevišķi izteiksmīgi ir klinšu asais, uz austrumiem vērstais stūris Gaujas krastā - viena no Gaujas senlejas hrestomātiskajām ainavām. Pamatkrastā virs palienes atrodas izmēru ziņā viena no lielākajām (ja ne pati lielākā) Latvijā pa vienlaidus plaisas virsmu izveidojusies smilšakmens siena.

Atsegumu joslas kopējais garums ir 390 m. Atsegumi ir 3 hipsometriskajos līmeņos, to kopējais augstums ir aptuveni līdzvērtīgs kraujas augstumam - līdz 50 m, bet lielāko klinšu augstums ir 13-20 m.

Gūdu iezis ir viens no atsegumiem, kas posmā Cēsis-Sigulda ir apvienoti kā Gaujas svītas stratotips. Devona nogulumiežos šajās klintīs ir atrastas devona bruņuzivju, daivspurzivju un bezžokļeņu fosilijas, kā arī fosfātu konkrēcijas.

Smilšakmeņos dominē muldveida slīpslāņojuma tekstūra, bet pie paša Gaujas līmeņa var novērot arī dubulto slīpslāņojumu, kas, domājams, liecina par mikrodeltu, savukārt, augstāk atsegumos vietām smilšakmeņu slīpslāņojums ir krokots. Dažviet sastop mālaino nogulumu starpslāņus. Virs devona iežu atsegumiem iegūļ pēdējā leduslaikmeta morēnas nogulumu. Austrumos atsegumu joslu norobežo grava. Dabas pieminekļa teritorijā vidēji aktīvi izpaužas mūsdienu ģeoloģiskie procesi – Gaujas sānu erozija, gravu erozija un noslīdeņu procesi.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājamais biotops smilšakmens pamatiežu atsegumi (8220).

Nostāsts vēstī, ka senatnē, iepretim Gūdu mājām un iezim, lopus ganot, ganu dziesmām bijusi tik skaista atbalss, un skanējis tik tālu, ka atsegums iedēvēts par Gaviļu iezi. Domājams, ka atbalss efekts ir bijis saistīts ar lielo vienlaidus smilšakmens atseguma virsmu virs Gaujas palienes. Šobrīd gan klinšu piekāje ir aizaugusi ar brikšņiem un atbalss efektu nav iespējams iegūt. Klinšu posms pie Gaujas ir ērti apskatāms ūdenstūristiem, kā arī kājāmgājējiem no Gaujas labā krasta. Pie klintīm tālāk no Gaujas piekļūt ir grūtāk.

Teritoriju nepieciešams saglabāt gan zinātniskiem ģeoloģiskiem (sedimentoloģiskiem, paleontoloģiskiem) pētījumiem, gan kā tipisku Gaujas svītas ģeoloģisko griezumam (nozīme devona stratigrāfijā), gan arī mūsdienu augu sugu un biotopu pētījumiem, un ainaviski vērtīgu dabas veidojumu kopumu.

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS:

citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dabas datu pārvaldības sistēmā [OZOLS](#)

 [Detalizēts apraksts](#)

 [Robežshēma: ortofoto pamatne](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/gudu-klintis>